

Μετά τη συζήτηση για το βιβλίο Ιστορίας

Αν το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού έβγαине πριν από δέκα χρόνια, οι αντιδράσεις θα ήταν σφοδρές, αλλά πιθανόν να μην ήταν τόσο ηχηρές. Η Εκκλησία, κάποια σωματεία Μικρασιατών και μερικοί Κύπριοι θα φωνασκούσαν, αλλά η κυρίαρχη στον τόπο αριστερή ιντελιγκέντσια θα απαξίωνε τις κραυγές ως αντιδραστικές, ακροδεξιές κ.λπ. Η αλήθεια είναι πως αν δεν υπήρχαν τα αριστερά αντηχεία της διαμαρτυρίας, κάθε απόπειρα συζήτησης θα πνιγόταν με τη χλεύη του γραφικού. Είναι πολύ πιθανόν δε να υπήρχαν άλλου τύπου συζητήσεις, όπως για τον τρόπο που το βιβλίο αναφέρεται στον Εμφύλιο, πώς χειρίζεται την Εθνική Αντίσταση, τη δικτατορία, τη μεταπολίτευση και λοιπά ευαίσθητα (κατά το παρελθόν) «αριστερά ζητήματα». Αυτά δε είναι ιστορικά θέματα, τόσο λεπτά που δύσκολα μπορούν να γίνουν σόου στην τηλεόραση και η συζήτηση θα παρέμενε στο ευπρεπές επιστημονικό πλαίσιο.

Δύο λοιπόν ήταν οι λόγοι που η συζήτηση φούντωσε τόσο. Πρώτον: Ο «συνωτισμός» φτιάχνει πρώτης τάξεως πάνελ φωνακλάδων, οι οποίοι ελάχιστα γνωρίζουν Ιστορία, αλλά κινούνται άνετα στο χώρο της τηλεοπτικής φασαρίας. Δεύτερον: «τα ορφανά του Στάλιν» βρήκαν πεδίο δόξης λαμπρό για να πλήξουν ιδεολογικά οποιαδήποτε αλλαγή επιχειρείται, επειδή κατ' αυτούς κάθε εκσυγχρονισμός είναι στο πλαίσιο της «καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης» και συνεπώς εξ ορισμού κακός.

Δεν ήταν δύσκολο να επιτύχουν και οι μεν και οι δε. Τα υλικά για να χτιστεί μια φασαρία περί την Ιστορία βρίσκονται εν αφθονία. Βαθιά ριζωμένες εθνικολαϊκές αντιλήψεις περί ενός περιούσιου λαού που πάντα επιχειρεί το αγαθόν, για να προδοθεί από εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς και τελικά να σφαχτεί από το λεπίδι των βαρβάρων. Υπάρχουν δύο αιώνες μυωπικής θεώρησης της Ιστορίας που δεν ξεριζώνονται με 130 σελίδες του βιβλίου της ΣΤ' Δημοτικού.

Η συζήτηση όμως καθαυτή ανέδειξε την ιδεολογική ήττα ενός μέρους της Αριστεράς. Το γεγονός ότι η συζήτηση έγινε στο πεδίο του εθνικού -εκείνου που κάποτε ήταν χωράφι της Ακροδεξιάς- δείχνει ότι η σταλινογενής Αριστερά εξέπνευσε ιδεολογικά. Χρειάζεται δάνεια επιχειρήματα για να ορθώσει αντίσταση σ' αυτό που ονομάζει «νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση». Χειρότερα: τα δάνεια αυτά προέρχονται από εκεί που παλιά έφτυνε, από τον χώρο που στο παρελθόν είχε βαφτίσει «αντίδραση». Τα επιχειρήματα κατά του βιβλίου δεν είχαν αναφορές στον σοσιαλισμό (π.χ. κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι και η «Οκτωβριανή Επανάσταση» αποτυπώνεται πλημμελώς στο βιβλίο), αλλά στη μικρασιατική εκστρατεία, την οποία μάλιστα η τότε κομμουνιστική Αριστερά είχε πολεμήσει λυσσαλέα και είχε βαφτίσει «ιμπεριαλιστικό και τυχοδιωκτικό πόλεμο».

Μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ ξεκίνησε μια δομική αλλαγή στις πολιτικές αντιλήψεις της σταλινογενούς Αριστεράς. Μέχρι τότε πρωταρχικός στόχος ήταν να αποδείξει ότι ο υπαρκτός σοσιαλισμός ήταν καλό σύστημα. Μετά το 1989 ο μόνος πλέον στόχος είναι να αποδείξει ότι ο καπιταλισμός είναι ένα κακό σύστημα. Απογυμνωμένη όμως η επιχειρηματολογία από το «θετικό παράδειγμα» της «μεγάλης πατρίδας του σοσιαλισμού» έγινε στείρα αντίδραση σε οποιαδήποτε εξέλιξη. Είτε αυτή αφορά τα σχολικά βιβλία, είτε αφορά το άσυλο στα ΑΕΙ, είτε οποιονδήποτε εκσυγχρονισμό — έστω κι αν αυτός είναι υπέρ των λαϊκών μαζών τις οποίες υποτίθεται ότι εκφράζει.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 12.8.2007